

Erindringer fra en mangeaarig Lærervirksomhed i Sognet. Disse Erindringer giver et sympatisk Indtryk af en Lærer, der har staaet i et alvorligt personligt Forhold til sin Gerning. Ogsaa Th. J. Spanges *Bidrag til Egeslevmagle Sogns Historie* indeholder kun Bidrag til en Sognebeskrivelse og er ikke et Forsøg paa en systematisk Sognehistorie. Forf. har i mange Aar været Lærer i Sognet, han beskriver. De samlede Bidrag har væsentlig kun ren lokalhistorisk Interesse. Efter en kort alm. topografisk Beskrivelse af Sognet omtales først Hovedgaarden Gerdrup med dens Ejere og Lyngbygaard. Derefter følger forskellige Oplysninger vedrørende de enkelte Byer i Sognet: Egeslevmagle med Kirken med Oplysninger om Byens Skoleforhold og Fattigvæsen og en Oversigt over Byens Gaarde med deres Navne, Ejere eller Brugeres Navne, Gaardenes Areal, Hartkorn og afgiftspligtig Ejendomsskyld. Lignende Beskrivelse gives af de øvrige i Sognet: Frankerup, Boeslunde, Egeslevlille, Hesselby. Bogen slutter med en Række gamle Minder fra Gimlinge og Egeslevmagle. I Krarup og Valeurs *Fra det soundne Hammerum Herred* fortæller Justitsraad Krarup om det Hammerum Herred, som forsvinder, medens Prokurator Valeur giver Bidrag til Herning Bys Historie. Det er overvejende disse to Mænds Erindringer og Indtryk, som gengives i Bogen. De store Afstande, de gamle Veje, Postvæsenet, Klædedragt, Levemaade og Gilder, Lundemarked, om Politik — er en Række Kapitler, hvorunder disse Indtryk og Minder er samlede, og hvori Modsætningen mellem Fortid og Nutid (o: Tiden omkring 1890) træder Læseren levende i Møde. I Bogens anden Del skildres hvorledes »det nye Herning«, o: Herning efter 1830, opstod og udviklede sig — navnlig i den Tid, Forf. selv levede der: Tiden efter 1852. Som allerede bemærket: Nutiden betyder Tiden for en Menneskealder tilbage, og den, der vil ønske Oplysninger om det moderne Herning som Købstad, maa altsaa søge andre Kilder.

Henrik Pedersen.

I Sverige fremkommer mellem Aar og Dag ikke faa Studier over Birgittinermonumenter, Studier over litterære Værker saavel som over Kunst, som vidner om, at det nulevende Slægtled af Forskere drages stærkt af dette Stykke Kultur, der er fjernt og fremmedartet og dog hjemligt. Blandt de mange Bidrag skal paa dette Sted alene nævnes et lille Arbejde, der angaar et af de danske Brigittinerklostre, nemlig Arvid Lindhagens Undersøgelse i Nordisk Tidsskrift för Bok- och Biblioteksväsen 1918 af Kalenderen i Cod. Holm. K 46. Med sikker Metode viser han, at denne Kalender hører Mariager Kloster til. Dermed er ikke sagt, at Manuscriptet som Helhed med den danske Sagnkrønike og

Dyrerimene er fra Mariager. Tværtimod synes disse mere værdifulde Bestanddele af Haandskriftet at have anden Proveniens, og vi kan altsaa ikke føje Sagnkroniken og Dyrerimene til den lille Gruppe litterære Monumenter, der stammer fra vore Brigittinerklostre. Det vil overhovedet paa Grund af Materialets Fattigdom være saare svært at give en Fremstilling af, hvad Birgittinerklostrene betød for Danmark; men Birgittas eget Land har saa rig og mangeartet en Overlevering, at man fristes til i de Undersøgelser, som er fremkomne i de senere Aar at se Bebudere af en alsidig og indtrængende, samlet Vurdering af Vadstena Klosterkultur.

E. J.

Biografi.

Blandt de talrige Monografier over vore borgerlige Slægter, der hvert Aar ser Lyset, er der særlig Grund til at nævne C. Klitgaard's *Kjærulfske Studier*, der 1918 blev afsluttet. Allerede ved sin Størrelse, over 500 store Oktavsider, tildrager Værket sig Opmærksomhed, og de mange Tusinde Kildehenvisninger viser, hvilket mægtigt Arbejde den flittige Forsker har nedlagt deri. Særlig Interesse faar det dog derved, at Forfatteren over en Mængde af Slægtens Medlemmer har meddelt udførlige Biografier, af hvilke adskillige giver morsomme Kulturbilleder. Men tillige yder Værket paa Grund af Slægtens store Udbredelse et fortrinligt Materiale til Studier af forskellig Art, ikke mindst af det baade teoretisk og praktisk betydningsfulde Spørgsmaal om Navnegivning og Opkaldelse i ældre Tid, et Spørgsmaal af hvilket enkelte Sider samtidig er blevet underkastet en større metodisk Behandling i Meddelelser fra Rigsarkivet af afdøde Rigsarkivar V. A. Secher. Interessant er det saaledes, at Medlemmer af Slægten ligesaa ofte har taget Familienavnet Kjærulf efter Moderen som efter Faderen, saaledes at i Virkeligheden kun en mindre Del af de nulevende Kjærulfer nedstammer agnatisk fra Slægtens ældste Led. Ogsaa paa det efter vore Begreber mærkelige Forhold, at flere Sødskende har det samme Fornavn, findes flere Eksempler. Til befolkningsstatistiske og social-historiske Undersøgelser yder *Kjærulfske Studier* ligeledes rigt Materiale, blandt andet over Antallet af Børn i hvert Ægteskab, Dødelighed og Befolkningens Omflytten. At der til et Arbejde som Klitgaards, med dets utallige Enkeltoplysninger, kan gøres Tilføjelser og Rettelser, er en Selvfølge, og Forfatteren har ikke selv været bange for at paapege dette; bag i Bagen giver han saaledes en Fortegnelse over flere Hundrede Personer af Navnet Kjærulf, som det ikke er lykkedes ham at passe ind i Stamtavlen, men allerede som det foreligger, indtager det flittige Arbejde dog en smuk Plads indenfor dansk personal-historisk Forskning.

Th. B. Bang.†